

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ»

АНОТАЦІЯ КУРСУ

У межах цього курсу курсанти продовжують формувати інтегральну компетентність, особистісні та професійні уміння та навички, а саме:

1. Формування у здобувачів вищої освіти знання про: теоретичні основи психологічної допомоги військовослужбовцям Національної гвардії України; симптоматику негативних психічних станів та психічних розладів характерних для військовослужбовців у процесі виконання службово-бойових завдань, симптоматику посттравматичного стресового розладу.
2. Формування у здобувачів вищої освіти уміння: надавати психологічну допомогу військовослужбовцям у процесі виконання службово-бойових завдань та після них, добирати методики психологічного впливу на військовослужбовців НГУ.
3. Надання практики у володінні: методиками надання психологічної допомоги, психологічними прийомами та техніками психологічної мобілізації, підтримки та відновлення.
4. Формування уявлення: про техніки і прийоми психологічної боротьби.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

6 кредитів (180 годин): 108 годин аудиторної роботи, 72 години самостійної роботи.

МЕТА КУРСУ

Мета курсу – надати знання про сутність, зміст, напрями, форми та методи психологічної допомоги військовослужбовцям. Формувати уміння надавати практичну психологічну допомогу військовослужбовцям у процесі їх службово-бойової діяльності, з врахуванням специфіки надання екстреної психологічної допомоги військовослужбовцям, які зазнали сильного психотравмуючого впливу.

Програмні результати навчання за навчальною дисципліною

Знати:

теоретичні основи психологічної допомоги військовослужбовцям Національної гвардії України; симптоматику негативних психічних станів та психічних розладів характерних для військовослужбовців у процесі виконання службово-бойових завдань, симптоматику посттравматичного стресового розладу.

Вміти:

надавати психологічну допомогу військовослужбовцям у процесі виконання службово-бойових завдань та після них, добирати методики психологічного впливу на військовослужбовців Національної гвардії України.

Володіти:

методиками надання психологічної допомоги, психологічними прийомами та техніками психологічної мобілізації, підтримки та відновлення.

Мати уявлення (бути ознайомленим):

про техніки і прийоми психологічної боротьби.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення цього курсу передбачає повне, часткове або опосередковане формування відповідних компетентностей ОПП за спеціальністю «Психологія».

ОПП Психологічне забезпечення службово-бойової діяльності підрозділів НГУ перший (бакалаврський) рівень

У межах тем «Теоретико-методологічне підґрунтя, сутність психологічної допомоги, її основні завдання, поняття та категорії», «Основні види психічних захворювань, психічні розлади та їх прояви», «Загальна характеристика видів, форм та напрямів психологічної допомоги», «Психологічна допомога особистості при дистресі та виникненні екстремальних ситуацій», «Психологічна допомога військовослужбовцям у екстремальних умовах службово-бойової діяльності», «Робота психолога Національної гвардії України щодо психологічної допомоги військовослужбовцям», «Психологічна робота з військовослужбовцями, які мають відхилення у поведінці», «Основи психологічної допомоги військовослужбовцям в умовах бойових дій» курсанти працюють з інформацією, зокрема з використанням системи дистанційного навчання Академії, виступають з промовами і презентаціями, підготовленими ними як груповими так із індивідуальними проектами.

Теми занять та презентацій пов'язані із темами модулів, у межах яких здійснюється навчання.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань курсантів здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань слухачів (курсантів, студентів) в Національній академії Національної гвардії України».

Компетентності, які курсант набуде в результаті навчання: індивідуально-психологічна.

МІЖСЕСІЙНЕ ОЦІНЮВАННЯ (ПОТОЧНА ТА ТЕМАТИЧНА ПЕРЕВІРКА)

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах модулів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи на підґрунті перевірки конспектів.

Завдання для самостійної роботи оформлюються на зворотному боці конспекту, вітається структуровані форми запису (таблиці, блок-схеми тощо). Обсяг повинен бути розумним, багато тексту не гарантує відмінної оцінки. Необхідно обов'язково зазначати джерела, на які спирається відповідь.

Перелік завдань для самостійної підготовки:

1. Психологічна допомога в системі психологічної роботи у Національній гвардії.
2. Порівняльний аналіз психологічного консультування, психотерапії та психокорекції.
3. Використання методів психологічної допомоги в практиці військового психолога.
4. Характеристика чинників психічних захворювань.
5. Загальні симптоми шизофренії, маніакально-депресивного психозу та епілепсії.
6. Психічні розлади при інтоксикаціях, судинних захворюваннях, черепно-мозкових травмах.
7. Розроблення практичних рекомендацій посадовим особам військового підрозділу частини НГУ щодо попередження девіантної поведінки військовослужбовців, які мають ознаки нервово-психічної нестійкості.
8. Фізичні методи психічної саморегуляції.
9. Використання методів психодіагностики для виявлення військовослужбовців, які мають відхилення у поведінці та розвитку.
10. Техніки екстреної психологічної допомоги постраждалим.
11. Розроблення практичних рекомендацій з надання екстреної психологічної допомоги в екстремальних умовах.
12. Визначення ознак стресу та принципи надання першої психологічної допомоги.
13. Бойовий стрес. Надання психологічної допомоги в умовах бойових дій
14. Розроблення практичних рекомендацій щодо здійснення реабілітації військовослужбовців, які отримали психічні травми у ході бойових дій.

ОПП Психологічне забезпечення службово-бойової діяльності підрозділів НГУ перший (бакалаврський) рівень

15. Оформлення комплексно-цільової програми реадaptaції військовослужбовців частин НГУ–учасників операції об'єднаних сил.
16. Визначення у військовослужбовців наявних способів саморегуляції.
17. Формування у військовослужбовців здатності до саморегуляції станів на основі керування диханням.
18. Методики розвитку у військовослужбовців здатності до саморегуляції станів на основі керуванням тонусом м'язів та рухами.
19. Використання військовослужбовцями методик саморегуляції станів, які ґрунтуються на керуванні уявними образами.
20. Побудова превентивної бесіди з особою з ознаками пресуїцидальної поведінки.
21. Фактори, які впливають на особистість і спонукають до самогубства
22. Розроблення методичного поради́ника з проведення профілактичної бесіди з військовослужбовцем, який виявляє ознаки суїцидального ризику.
23. Здійснення військовослужбовцями взаємодопомоги з використанням вербальних впливів.
24. Аутогенне тренування.
25. Методи допомоги та самодопомоги при переживанні військовослужбовцями негативних психічних станів.
26. Психологічна допомога військовослужбовцям при порушенні сну та процесу засинання.
27. Методи зниження больових відчуттів.

Перелік літератури для читання:

1. Теорія і практика психологічної допомоги: навч.посіб. / Пасічник В.І., Ліпатов І.І., Шестопалова Л.Ф. та ін. – Х.: Акад. ВВ МВС України, 2011. – 250 с.
2. Профілактика самогубств серед військовослужбовців Національної гвардії України [Текст] : посібник / О.С. Колесніченко, Я.В. Мацегора, І.І. Приходько та ін. / За заг. ред. проф. І.І. Приходька. – Х. : НА НГУ, 2016. – 117 с.
3. Прикладна психологія службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку: підручник / І.І. Приходько, І.І. Ліпатов, Л.Ф. Шестопалова та ін. – Х.: Акад. ВВ МВС України, 201. – 336 с.
4. Основи роботи психолога внутрішніх військ МВС України: навч посіб. / І.І. Ліпатов, І.І. Приходько, Ю.Б. Ірхін та ін. – Х.:Акад. ВВ МВС України, 2008. – 152 с.
5. Психологічна само- та взаємодопомога військовослужбовців Національної гвардії України в умовах ведення бойових дій [Текст] : посібник / О.С. Колесніченко, Я.В. Мацегора, І.І. Приходько / Під заг. ред. проф. І.І. Приходька. – Х. : НА НГУ, 2016. – 108 с.

Читати підручники (посібники) цілком не потрібно, вказівки щодо читання будуть даватись викладачем наприкінці лекційних занять.

Загальні критерії оцінок:

“відмінно” – Курсант має зробити виступ за одним з питань семінару, приймати активну участь в обговорюванні виступів інших учасників, ставити витання, давати відповіді. Конспект повинен містити всю основну інформацію з певної теми, мати узагальнено-логічні схеми, таблиці тощо.

“добре” – Курсант має зробити виступ за одним з питань семінару. Конспект повинен містити всю основну інформацію з певної теми.

“задовільно” – Курсант має приймати участь в обговорюванні виступів інших учасників. Конспект повинен містити всю основну інформацію з певної теми.

“незадовільно” – Курсант не готовий до заняття, не приймає участь в обговорюванні виступів інших учасників. Конспект не містить основну інформацію з певної теми.

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ (РУБІЖНИЙ ТА ЗАКЛЮЧНИЙ КОНТРОЛЬ)

ОПП Психологічне забезпечення службово-бойової діяльності підрозділів НГУ перший (бакалаврський) рівень

Метою заліку є контроль сформованості в курсантів системи знань і умінь з навчальної дисципліни. Перелік питань до заліку міститься в методичних вказівках до його проведення, що зберігаються на кафедрі і доступні для здобувачів вищої освіти у будь-який час.

Залік здійснюється на підґрунті суми набраних балів отриманих під час міжсесійного оцінювання (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу, а також ведення конспекту.

1. Кількість балів за ведення конспекту (самопідготовку) становить від 0 до 40 балів.
2. Кількість балів за аудиторну роботу (у межах вивчення курсу) становить від 0 до 40 балів.
3. Кількість балів, яку можна отримати на заліку становить від 0 до 50 балів. До заліку допускаються здобувачі вищої освіти, які попередньо за підсумками аудиторної та самостійної роботи одержали не менше 50 балів.

ПОЛІТИКА КУРСУ

- Курс передбачає індивідуальну та групову роботу.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни.
- Якщо курсант відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.
- Презентації та виступи мають бути авторськими, оригінальними.